

Boligejernes syn på energiforbedringer og energimærker

- Analyse på baggrund af YouGov-spørgeundersøgelse

Cheføkonom Christian Hilligsøe Heinig

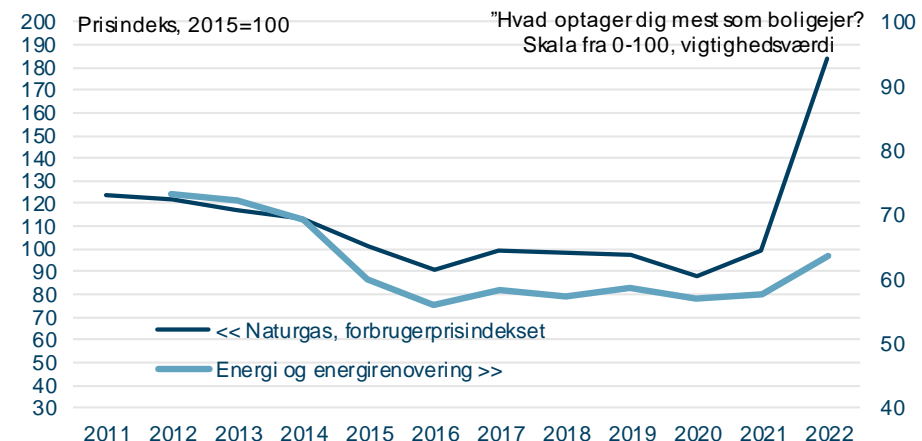
29. juni 2023

Danskernes syn på energiforbedringer og energimærker

De overordnede konklusioner på undersøgelsen

- Energikrisen og de voldsomme prisstigninger på især naturgas og el gennem store dele af 2022 var hård kost for danskernes tegnebøger. Overraskende nok har det ikke øget interessen for at lave energiforbedringer blandt de danske boligejere over det seneste års tid
- Den faldende interesse for energiforbedringer kan skyldes en tid med høj inflation og høje renter, men omvendt kan det også være et resultat af, at energipriserne er faldet tilbage gennem 2023, og at danskerne har set stigende energipriser som et mere midlertidigt fænomen
- Der er stadig 20 % af boligejerne, der planlægger energiforbedringer over det kommende år – det vil i så fald svare til omkring 250.000 ejere af parcel- og rækkehuse. Med andre ord er der trods alt stadig udsigt til relativ høj aktivitet på markedet for energiforbedringer
- Appetitten på energiforbedringer drives især af udsigten til en privatøkonomisk besparelse. Et bedre indeklima spiller også en vigtig rolle for beslutningen om at energiforbedre
- Skal det gamle olie- eller gasfyr fyres – så kræver det i høj grad udrulning af fjernvarme til disse boligejere. Ellers skal der være en god økonomisk gulerod at hente – en gulerod som udfordres i øjeblikket af de faldende energipriser og højere renter
- En del boligejere mangler viden og hjælp til at komme i gang med energiforbedringer af deres boliger. Endvidere mangler nogle boligejere også indsigt i deres egen boligs energiforbedringspotentiale – eller ser med lidt for positive øjne på boligens energieffektivitet
- Der bliver skelet til energimærker og energieffektivitet blandt boligejerne, men det får baghjul af de mere traditionelle elementer som beliggenhed, stand, størrelse og indretning. Betydningen af energimærket er en smule overraskende kun steget marginalt blandt boligejerne over de seneste par år
- Boligejerne vil gerne have tilskudsordninger til energiforbedringer eller billigere finansieringsløsninger, men det må ikke blive dyrere i hverdagen via højere afgifter. Ligeledes ønskes ikke specifikke energikrav til boligen fra politikernes side af. Det kan dog meget vel komme før eller siden via et bygningsdirektiv fra EU, der vil stille krav om energiforbedringer af boliger med de dårligste energimærker

Stigende energipriser førte til øget fokus på energirenoveringer i 2022

Kilder: Danmarks Statistik, Realdania (Danskerne i det byggede miljø) og Realkredit Danmark
Note: Realdanias undersøgelse er indsamlet i marts og holdt op imod prisindekset i marts i det givne år

Fakta om undersøgelsen:

Vi har i samarbejde med YouGov spurgt et repræsentativt udsnit af boligejere, som bor i parcel- eller rækkehus. Helt præcist indgår der 1.037 respondenter i de enkelte spørgsmål i undersøgelsen. Undersøgelsen blev færdigindsamlet i maj.

Tilsvarende undersøgelse er lavet tilbage i juli 2022 og september 2021, som de aktuelle resultater kan holdes op imod.

Energikrisen har overraskende nok ikke givet et løft til interessen for at lave energiforbedringer...

...men der er stadigomtrent 250.000 boligejere, der går i overvejelser om at komme i gang over det kommende års tid

Kortvarigt prischok har ikke løftet interessen for energiforbedringer trods stadig stor usikkerhed om priserne

Energikrisen og de voldsomme prisstigninger på især naturgas og el gennem store dele af 2022 var hård kost for danskernes tegnebøger. Især gjorde det ondt på de boligejere, som har siddet i boliger med dårlig energieffektivitet, som gav et ekstra pres op på udgifterne. Det er derfor også nærliggende at tro, at oplevelserne fra 2022 ville forplante sig til en tiltagende interesse for at energioptimere boligen – i hvert fald så man har mere robusthed, hvis energipriserne igen stiger kraftigt.

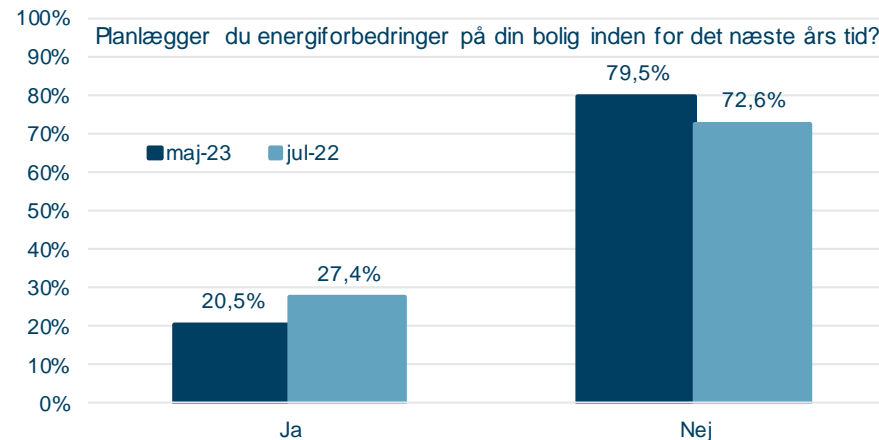
Overraskende nok er det imidlertid ikke det, vi ser afspejlet, når vi tager pulsen på danskernes appetit på at lave energiforbedringer af boligen. Således svarede 27,4 % af parcelhusejerne sidste sommer, at de planlagde energiforbedringer af boligen over det kommende års tid. Denne andel er skrumpet til aktuelt 20,5 % - og demed en nedgang på næsten 7 %-point.

Denne udvikling kan i første omgang tolkes i retning af, at der er færre midler tilbage til energirenoveringer efter stigende renter og en periode med høj inflation. En anden oplagt forklaring er, at energipriserne er faldet kraftigt tilbage siden efteråret, og det kortvarige prischok demed er blevet tolket som et mere forbigående fænomen. Vi kan i hvert fald se, at det økonomiske motiv fylder klart mest for de boligejere, som planlægger energiforbedringer. Her svarer godt 60 %, at det er udsigten til en økonomisk besparelse, der spiller en vigtig rolle. På andenpladsen kommer forbedring af indeklime med 30 %, mens det økonomiske perspektiv i forhold til at understøtte boligens markedsværdi sætter sig på 3. pladsen med en andel på 25 %. Netop argumentet om at øge sin robusthed mod eventuelle fremtidige energiprisstigninger har dog også vundet gehør hos en del boligejere – det er cirka hver 4. parcelhusejer, der siger, at det er en motivation til at gå i gang med energiforbedringer.

Sat på spidsen er den faldende interesse for energiforbedringer ikke godt nyt i forhold til den grønne omstilling, men når det er sagt, skal man ikke tolke for hårdt på sådanne undersøgelser grundet en naturlig usikkerhedsmargen. Endeligt handler det i sidste ende også om, hvor mange boligejere, der reelt går i gang med energiforbedringer og dermed kommer videre fra planlægningsfasen. Hvis de godt 20 % går videre med deres planer, så svarer det til, at næsten 250.000 parcel- og rækkehuse vil blive energiforbedret over det kommende års tid. Så mange boligejere vil formentlig næppe kaste sig ud i energirenoveringer over det næste års tid, men bundlinjen er, at der trods alt er udsigt til en relativ høj aktivitet.

Ser man nærmere på, hvad boligejerne planlægger af energiforbedringer er der ikke de store overraskelser. Det er især udskiftning af vinduer/døre (47% af dem som planlægger forbedringer), isolering af tag, loft, vægge, varmerør, gulv etc. (39 %) samt nyt varmeanlæg som varmepumpe, jordvarme, fjernvarme etc.(20 %) og solceller (19 %).

Færre boligejere end sidste år planlægger energiforbedringer

Økonomien er ikke overraskende det primære argument for at gå i gang

Hvis "ja" - hvorfor? - nævn op til 3 årsager	
Økonomisk besparelse	61%
Indeklima	30%
Vil gerne øge boligens salgsværdi	25%
Øget tryghed ift. eventuelle fremtidige stigninger i energipriserne	25%
Klimakrisen	19%
Fjernvarmeplaner/manglende fjernvarmeplaner	17%
Tilskudspuljer	14%
Har fået relevant energirådgivning	5%
Det er blevet nemmere at få en håndværker	4%
Andet	6%

“Fyr dit fyr” kampagne skudt i gang i et samarbejde mellem regeringen og den finansielle sektor

Færre gebyrer skal understøtte omstillingen væk fra olie- og naturgasfyr – men de faldende energipriser og højere renter trækker modsat

Hvad skal der til før, at “fyret fyres”? Fjernvarme eller høje olie- eller gaspriser!

Regeringen og den finansielle sektor har for nyligt lanceret den såkaldte “Fyr dit fyr”-ordning, som gør det billigere for boligejere at optage finansiering til at udskifte deres olie- eller gasfyr. Med denne ordning skal der ikke betales tinglysningsafgift til staten ved oprettelse af lånet ligesom den finansielle sektor fjerner oprettelsesgebyrer. I henhold til beregninger fra Erhvervsministeriet vil man kunne spare i omegnen af 11.000-12.000 kroner ved et lån på 125.000 kroner, som skal være øremærket til udskiftning af det gamle fyr.

I sig selv er det også et initiativ, der trækker i den rigtige retning. Således svarer 49 % af boligejere med olie- eller gasfyr (cirka 20 % af respondenterne), at en økonomisk besparelse driver beslutningen om at skifte fyret ud. Ligeledes peger 24 % på billig finansiering, som et argument. Alternativt kan tilskudsordninger også hjælpe beslutningen om udskiftning på vej – det svarer 39 %.

Fjernelse af tinglysningsafgift og rabatter på etableringsgebyrer driver imidlertid kun en mindre del af regnestykket for boligejerne. Den økonomiske besparelse og den billige finansiering udfordres i øjeblikket af det betydelige fald i energipriserne samt de kraftige rentestigninger siden starten af 2022. Ser vi på energipriserne, er naturgaspriserne faldet tilbage på niveauet fra efteråret 2021 – og dermed et fald på næsten 60 % siden toppen i efteråret 2022. Og selv om rentesatserne på lån til energiforbedring ikke er steget i helt same takt som realkreditrenterne, så har de også været stigende på det seneste. Aktuelt set er det muligt at optage lån til energiforbedringer – herunder til “fyr dit fyr” – til en rente på 2,29 % i Danske Bank. Den har tidligere været helt nede på 0,99 %.

Regeringen har en ambition om, at der fra 2035 ikke længere skal være boliger i Danmark, der opvarmes af gasfyr. De faldende energipriser siden efteråret er uden tvivl til stor glæde for boligejerne og for økonomien som helhed, men det udfordrer hastigheden i omstillingen over de kommende år, hvis vi altså undgår større energiprisstigninger.

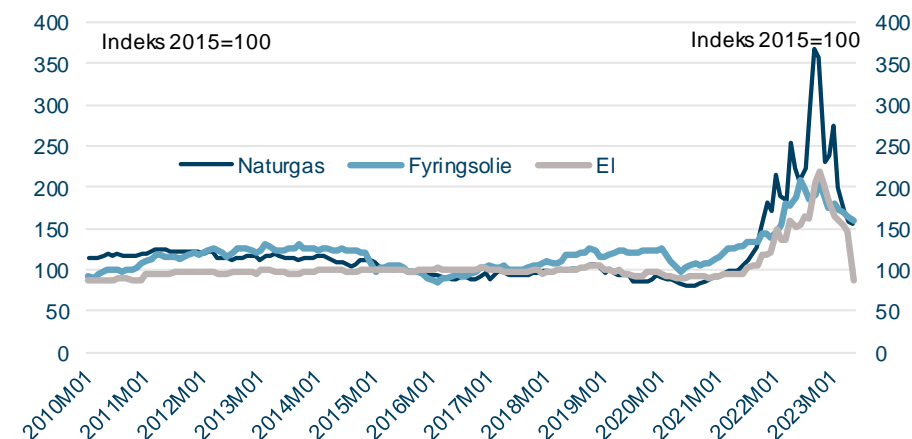
Undersøgelsen viser til gengæld, at det især bliver udrulningen af fjernvarme der kan forventes at blive den primære drivkraft i udfasningen af olie- og gasfyr. Hele 64 % svarer, at de vil skifte fyret ud, når fjernvarme bliver tilgængeligt. Det kan skyldes, at nogle boligejere er mere “trygge” med en velkendt og traditionel varmeløsning og måske også gerne vil undgå en varmepumpe, der evt. til tider kan larme lidt.

Ellers er der også en vis andel af boligejerne, som mangler viden omkring mulighederne. Kan eksempelvis en varmepumpe passe til ens hus – og hvad er den rigtige dimensionering? Det nævner 13 % som en hindring.

Fjernvarme eller en økonomisk gulerød – så skiftes fyret

Hvad skal der til for at skifte fyret ud?	
At fjernvarme bliver tilgængeligt	64%
Økonomisk besparelse	49%
Tilskud	39%
Billig finansiering	24%
Bedre viden om det rigtige alternativ	13%
Nemt at få en håndværker	3%
Andet	4%

Naturgaspriserne hjælper ikke i øjeblikket udskiftningen på vej

Flere stopklodser for energiforbedringer...

...men fornuftigt energimærke og en vurdering af manglende økonomisk potentiale er ikke overraskende de væsentligste

Forskellige årsager bag hindringer for energiforbedringer blandt boligejerne

Helt naturligt er der en hel del boligejere, som ikke har den store interesse i at energiforbedre deres bolig. Omtrent 10 % af parcelhusene har i dag et energimærke A – og yderligere godt 30 % har energimærke B eller C, hvor det kan være svært at få god rentabilitet i en energirenovering – med mindre man i forvejen er i gang med en større renovering af boligen. Det er også derfor, at 27 % i den aktuelle undersøgelse svarer, at deres bolig allerede er energioptimeret, som en hindring for at lave energiforbedringer. I forhold til vores tidligere undersøgelser fra 2021 og 2022, så har denne andel været stigende, hvilket kan afspejle, at en del boligejere netop har været i gang med energiforbedringer over de senere år.

Der er yderligere 27 % der peger på, at det er for dyrt eller for den sags skyld for besværligt at gå i gang med energiforbedringer i forhold til, hvad de synes de får ud af en sådan investering. Her kan især ændringer i renter og energipriser spille ind på dette forhold – eller ændringer i tilskudsordninger.

Der er også boligejere, som mangler midler til at give sig i kast med energiforbedringer. Således svarer 13 %, at de først skal spare op eller mangler friværddi. Ikke overraskende er det især det yngre segment af boligejere, hvor det gør sig gældende. For de 18-29 årige, 30-39 årige og de 40-49 årige er det mellem hver femte til hver fjerde boligejer, der nævner det som årsag mod blot 11 % for de 50-59 årige og 6 % hos dem over 60 år.

Nogle boligejere er generelt i tvivl om, hvordan de skal komme i gang med energirenovering af boligen og hvad der kan lade sig gøre. Det svarer 11 % - og dermed lidt mere end hver 10. boligejer. Det er også en generel indsigt fra andre undersøgelser. Det understøtter, at der synes at være en del boligejere, som har et uforløst potentiale i forhold til at energiforbedre deres bolig. Disse boligejere kan i første omgang få gavn af et energitjek af deres bolig og få ekspertindsigt i, hvilke muligheder der kan være i forhold til energirenoveringer – som er rentable rent økonomisk og/eller hjælper til et bedre indeklima, der løfter ens nytteværdi af boligen i hverdagen.

Endeligt er det værd at hæfte sig ved, at 9 % ikke er interesseret i at energiforbedre sin primære bolig. I første omgang kan en tanke måske være, at en del af disse står foran en flytning inden længe, og det derfor ikke giver mening. Imidlertid viser det sig, at 14 % af de boligejere som i det tidligere spørgsmål svarede "nej" i forhold til planlægning af energiforbedringer over det kommende år konstaterede, at de ikke prioriterer det. I det spørgsmål kunne man også angive "snarlig flytning" som en årsag til manglende planlægning af energiforbedringer. Med andre ord er der altså en vis gruppe af boligejere, som prioriterer deres aktuelle råderum højt til enten andet forbrug eller måske af den ene eller anden årsag er for presset i hverdagen til at tænke det ind.

Omtrent de samme hindringer til energiforbedringer som tidligere

Hvad er den største hindring for dig i forhold til at energiforbedre din bolig?	Maj 23	Juli 22	Sep 21
Det er for dyrt/besværligt i forhold til, hvad jeg kan få ud af det	27%	30%	30%
Boligen er allerede energioptimeret	27%	25%	23%
Skal først spare op/mangler adgang til friværddi i boligen	13%	14%	15%
Er i tvivl om, hvor jeg skal starte, og hvad der kan lade sig gøre	11%	12%	13%
Jeg er ikke interesseret i at energiforbedre min primære bolig	9%	6%	5%
Andet/ved ikke	13%	14%	14%

Fakta: Genvej til energiforbedringer

- Gratis afkobling af gasfyr. Hvis afkoblingsordning er åben, kan gebyr på cirka 8.000 kroner spares
- Bygningspuljen, hvor man tidligere kunne søge om tilskud til energiforbedringer, er lukket i 2023 og er blevet erstattet af en varmepumpepulje og en energirenoveringspulje. Puljerne er endnu ikke åbnet for ansøgninger
- Når man skal ansøge om tilskud til energirenoveringspuljen kræves et gyldigt energimærke til ens helårsbolig med enten E, F eller G. Tilskud kan gives til både privatpersoner men også andelsboligforeninger og ejerforeninger.
- Der findes endvidere mulighed for at optage lån til energiforbedringer i banker på favorable vilkår – herunder "Fyr dit fyr"-ordningen.
- Har man behov for input og hjælp til at komme i gang med energiforbedringer, så har flere banker/real kreditinstitutter et samarbejde med uafhængige energikonsulenter, som kan komme ud og se nærmere på ens bolig og potentialet for energiforbedringer

Potentielle energiforbedringer dæmpes også af manglende indsigter i egen boligs begrænsninger

Boligejerne tenderer til at se lidt for positivt på energieffektiviteten i sin bolig – det er tilsyneladende mere naboens bolig, der trænger til isolering

Hvem sidder i en bolig med energimærke E, F eller G? Ikke mig!

Mange boligejere er tilsyneladende ikke klar over det store energiforbedringspotentiale, som deres bolig rummer. Således synes der at være en tendens til, at en del boligejere overvurderer deres boligs samlede energieffektivitet. Det bekræftes af vores YouGov-undersøgelse, hvor vi har spurgt boligejerne, hvordan de opfatter den energimæssige stand af deres primære bolig i forhold til en gennemsnitlig dansk bolig. Her ses det, at 48 % af boligejerne opfatter standen som gennemsnitlig, mens 42 % mener deres bolig er over gennemsnittet. Der er med andre ord ikke mange boligejere, som opfatter deres ejerboligs energieffektivitet dårligere end gennemsnittet. Helt præcist svarer 1,5 %, at deres bolig er "langt under middel", mens 7,8 % svarer "lidt under middel".

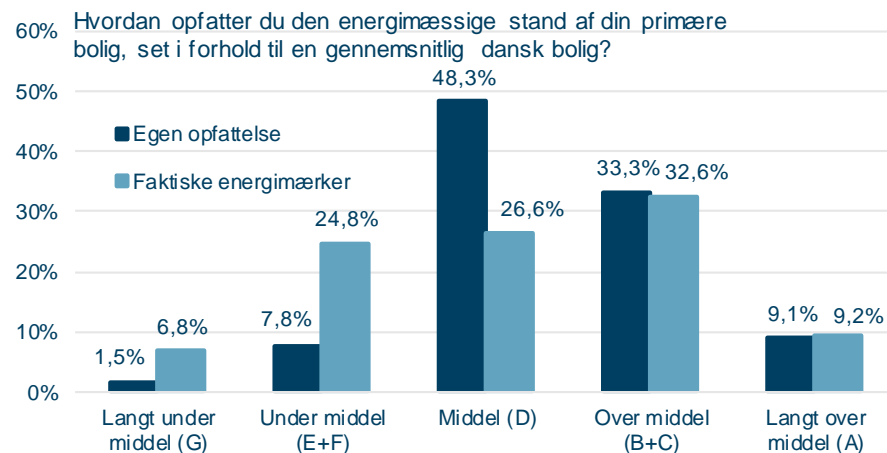
At kun 9,3 % af boligejerne har en bolig med en energieffektivitet, der er under middel harmonerer dårligt med den faktiske fordeling af energimærkerne. Det er vist i figuren, hvor vi har sammenholdt fordelingen af energimærker med boligejernes svar. Der er set på energimærker for både parcelhuse samt række-, kæde- og dobbelthuse. Det typiske energimærke på boligmarkedet er et D-mærke, og vi har antaget, at energimærke E og F svarer til "lidt under middel", mens G er "langt under middel". Tilsvarende har vi antaget, at energimærke C og B er "lidt over middel", mens A er "meget over middel".

Næsten 7 % af energimærkerne har den dårligste karakter på G, mens blot 1,5 % af boligejerne mente, at det stod så sløjt til med energieffektiviteten i deres ejerbolig. Og ser vi på energimærke E og F, så har 25 % af boligerne denne energikarakter, og blot små 8 % af boligejerne vurderer deres bolig lidt under middel på energifronten. I stedet er der en massiv overrepræsentation af boligejere, som betragter deres boligs energistandard som gennemsnitlig, mens boligejere med et relativt godt energimærke har meget godt styr på, at de sidder i en bolig med fornuftig energieffektivitet.

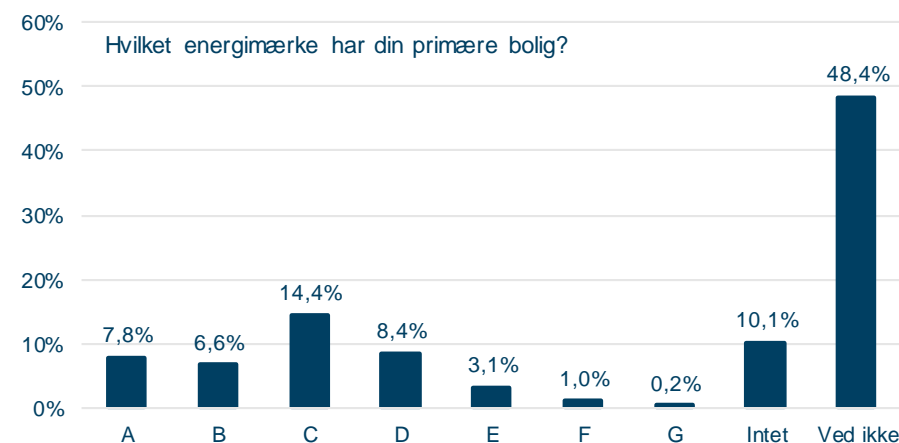
Vi synes altså samlet set at se med alt for positive øjne på egen bolig – det er mere naboens bolig, der trænger til lidt ekstra isolering. Det er i sidste ende ærgerligt for disse boligejere, som ender med at gå glip af en ganske pæn privatøkonomisk gevinst over tid og i ekstra bonus kunne yde et positivt bidrag til den grønne omstilling. Selv om sidstnævnte i sagens natur kun er et marginalt bidrag i det samlede store regnestykke, så er det trods alt et skridt i den rigtige retning – og særligt, hvis mange ender med at bidrage på denne front over en årrække.

Små 50 % af boligejerne siger, at de ikke kender boligens energimærke, mens godt 10 % ved, at boligen ikke har noget energimærke. I dag er det da også blot i omegnen af 40-45 % af ejerboligerne, som har et gyldigt energimærke. Den faktiske fordeling af energimærkerne er i virkeligheden noget ringere end, hvad data viser, da mange af de relativt nye boliger indgår i statistikken, da et energimærke er gyldigt i ti år, og det er obligatorisk ved ny-byg.

Boligejernes opfattelse af energieffektivitet vs fordeling af energimærker

Mange boligejere kender ikke boligens energimærke

Energikrisen satte stort fokus på boligernes energieffektivitet og deres salgbarhed...

...men energimærket spiller stadig anden violin i forhold til de mere klassiske prioriteringer ved boligkøb

Lidt flere har et skarpt øje til energimærket ved boligkøb – men det er stadig en lille andel af boligkøberne

En ting er, hvad der driver boligejerne til at lave energiforbedringer af boligen, men hvor stor en rolle spiller boligens energimærke for potentielle boligkøbere? Det har været en del i fokus, især da energikrisen rasede på sit højeste, og hvor der var flere historier om, at potentielle boligkøbere ikke ville købe boliger med et dårligt energimærke eller for den sags skyld boliger med gas- eller oliefyr som opvarmning.

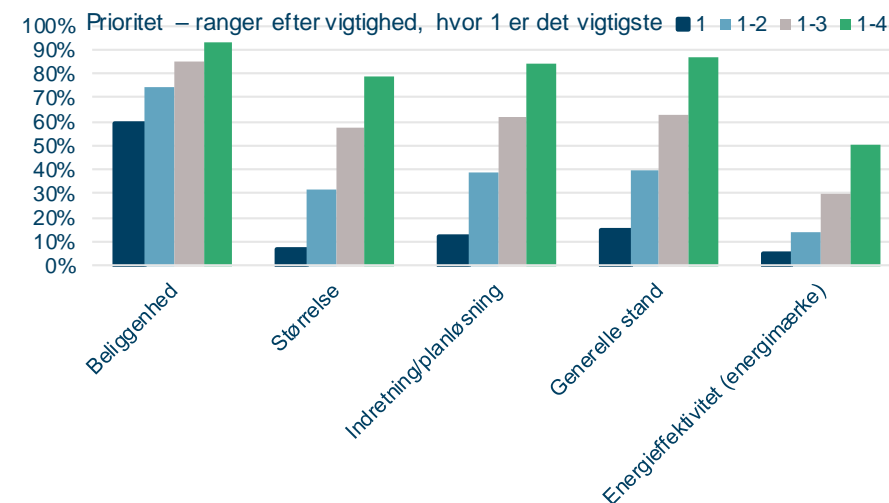
Undersøgelsen viser imidlertid, at boligens energimærke stadig ikke spiller en større rolle i prioriteringerne for langt hovedparten af boligejerne. Således er det "kun" 5 % af boligejerne, der vil prioritere energimærket som den vigtigste faktor, mens 14 % vil have det som enten første eller anden prioritet. Til sammenligning er beliggenheden stadig den klart vigtigste parameter for boligkøberne. Det er 60 %, der har det som førsteprioritet og 74 % som en af de to første prioriteter.

Energimærket får også baghjul af både boligens størrelse, boligens generelle stand og boligens indretning/planløsning på prioriteringslisten. Cirka hver anden boligejer vil ikke have energimærket som en af de første fire prioriteter af de nævnte muligheder, jf. øverste figur. Til sammenligning vil de andre muligheder blive valgt af mellem omtrent 80-95 % af boligejerne, hvis man har mulighed for at prioritere op til fire elementer på ønskesedlen.

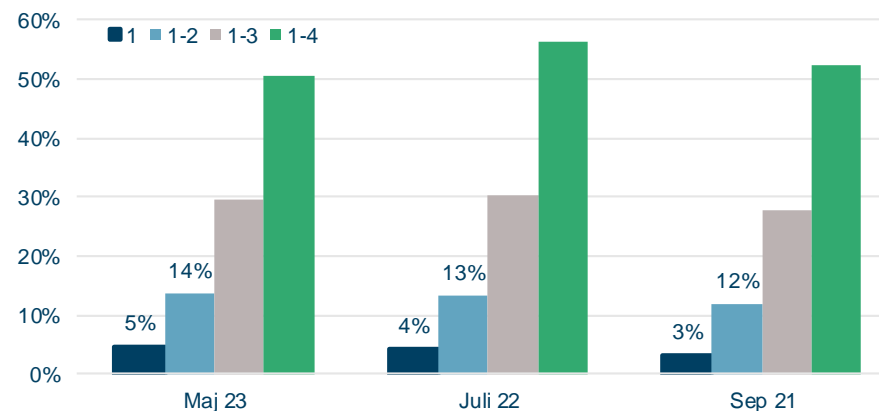
En smule overraskende kan vi også konstatere, at boligens energieffektivitet/energimærke ikke i større omfang har vundet mærkbar indpas i boligkøbernes prioriteringer i kølvandet på energikrisen. Godt nok er der nu henholdsvis 5 % og 14 %, som har det som enten førsteprioritet eller som en af de vigtigste to prioriteter mod 4 % og 13 %, da samme undersøgelse blev lavet i juli 2022 og igen 3 % og 12 % i september 2021, men det er trods alt en beskedent stigning og næppe statistisk signifikant.

Bundlinjen er altså, at de klassiske prioriteter ved boligkøb stadig gør sig gældende. Undersøgelsen afspejler dermed også, at der er mange prioriteter, der skal balanceres i forhold til boligkøb. Det er klart, at man som boligkøber i udgangspunktet gerne vil have en bolig med et godt energimærke, og at det i et eller andet omfang indgår i de samlede købsovervejelser. Energimærket bliver med andre ord ikke negligeret af boligkøberne – det vil være en forkert udlægning af undersøgelsen. Imidlertid er man typisk begrænset i sine købsmuligheder af sin økonomi, og boligen skal også opfylde alle kravene i forhold til at få hverdag og familieliv til at hænge bedst muligt sammen. Det kan betyde, at energimærket bliver en af de steder, hvor flere har en tendens til at gå på kompromis i boligjagten.

Hvis du skulle købe en bolig – hvad er så vigtigst?

Energimærket er steget marginalt i betydning for nogle boligkøbere

Boligejerne vil gerne have tilskudsordninger til energiforbedringer...

...mens politikere og banker/realkreditinstitutter ikke må stille krav om energiforbedringer eller gøre det dyrere i hverdagen

Boligejerne ønsker gulerødder og ikke pisk – men vil pilsken før eller siden komme i brug?

Samlet set har undersøgelsen understreget, at skal man have fat i rigtig mange boligejere, der skal løfte deres boligs energieffektivitet, så kræver det, at der er et godt privatøkonomisk incitament til at sætte i gang. Politikerne har derfor i høj grad mulighed for at sætte ekstra skub i den grønne omstilling af bygningsmassen. Det kan være via direkte krav til forbedring af energimærket for eksisterende boliger eller ved køb af bolig, det kan være via højere afgifter på energi eller alternativt via øget brug af tilskudsordninger.

Men hvad bør politikere egentlig gøre på denne front i henhold til de danske boligejere? Resultatet af YouGov-undersøgelsen er vist i tabellen. Først og fremmest viser undersøgelsen, at danskerne klart foretrækker mere gulerod frem for pisk. Et flertal mener således ikke, at energiforbedringer skal forhøjes for at øge incitamentet til energiforbedringer. Ligeledes skal der heller ikke stilles politiske krav om et løft af boligernes energimærke, hvis de i dag har relativ dårlig energieffektivitet. Dog er modstanden større mod øgede energiforbedringer end mod krav om et vist niveau af energimærke i boligen. Det skal nok også ses i sammenhæng med, at der er boligejere, der i forvejen har et godt energimærke, og de kan måske være mere kritiske over for højere afgifter, da det vil ramme dem direkte modsat et krav om forbedring af energimærke.

Boligejerne er til gengæld meget positivt stemt over for øgede tilskud til energiforbedringer. Hele 65 % ønsker øgede tilskud til energiforbedringer, mens blot 11 % er imod. Et eller andet sted kan danskernes appetit på tilskudsordninger virke en anelse paradoksalt med tanke på, at der kan være "besværlige" processer at skulle igennem for at opnå tilskud – også illustreret i de senere år, hvor mange boligejere er gået forgæves til fordelingen af midlerne i Bygningspuljen. Endelig er energitilskud i sidste ende brug af skatte kroner – og dermed borgernes egne penge – men det er selvfølgelig mere indirekte for den enkelte boligejer sammenlignet med eksempelvis en højere varmeregning fra øgede afgifter, der opkræves på den løbende betalingservice.

Et lille flertal af boligejerne ser også en rolle for bankerne at spille i den grønne omstilling. Det mener 53 %. Bidraget skal primært komme via billigere grønne produkter – som vel at mærke ikke skal gøre andre produkter dyrere - eller via oplysning om bæredygtige løsninger. Endeligt mener hver 5. boligejer, at det bør være billigere at låne til en bolig med energimærke A eller B. Det afspejler nok en positiv holdning hos netop de boligejere, der har et sådan energimærke.

Lidt længere ude i horisonten kan pilsken dog godt true boligejerne. I hvert fald er der et nyt bygningsdirektiv på vej fra EU, der vil stille krav om energiforbedringer af de boliger, der har de dårligste energimærker. Hvordan det præcist kommer til at udspille sig, er der stadig usikkerhed omkring, men det øger behovet for før eller siden at få fremtidssikret sin bolig via energiforbedringer. Det er unægtelig den vej, det vil gå over de kommende 5-10 år.

Hvad bør politikernes rolle være i forhold til energiforbedringer...

Politikere skal...	Uenig/delvis uenig	Hverken eller/ved ikke	Enig/delvis enig
...kræve, at boliger med dårlig energistand bliver forbedret, så en større andel af boligerne i Danmark lander i de fire bedste energimærkninger	41%	35%	24%
...øge afgifterne på energi, så det bliver mere attraktivt for boligejere at foretage energiforbedring	56%	27%	18%
...forhøje tilskud, så det bliver mere attraktivt for boligejere at foretage energiforbedring	11%	24%	65%
...forholde sig neutrale ift. ejerboligers energimæssige stand	25%	39%	37%

...og hvad med banker/realkreditinstitutter?

	Ja	Nej	Ved ikke
Synes du, at det er bankernes rolle at sætte priserne på deres produkter, så bæredygtighed fremmes? Dette kan fx være ved at give lavere renter på lån til grønne formål, herunder energirenoveringer og elbiler, eller hæve priserne på mindre bæredygtige produkter, såsom lån til fossile biler o.lign.	53%	32%	16%
Ja, bankerne skal bidrage til den grønne omstilling gennem deres produkter, også selvom det betyder, at andre produkter bliver dyrere	20%	-	-
Ja, men kun hvis billigere grønne produkter ikke kommer på bekostning af dyrere ikke-bæredygtige produkter	26%	-	-
Ja, men kun ved oplysning omkring bæredygtige løsninger	7%	-	-
Skal det være billigere at låne til en bolig med energimærke A eller B end til en bolig med dårligere energimærke?	20%	61%	20%

Disclaimer

This publication has been prepared by Realkredit Danmark for information purposes only and should be viewed solely in conjunction with the oral presentation provided by Realkredit Danmark. It is not an offer or solicitation of any offer to purchase or sell any financial instrument. Whilst reasonable care has been taken to ensure that its contents are not untrue or misleading, no representation is made as to its accuracy or completeness and no liability is accepted for any loss arising from reliance on it. Danske Bank, its affiliates or staff, may perform services for, solicit business from, hold long or short positions in, or otherwise be interested in the investments (including derivatives), of any issuer mentioned herein. The Equity and Corporate Bonds analysts are not permitted to invest in securities under coverage in their research sector. This publication is not intended for retail customers in the UK or any person in the US. Realkredit Danmark A/S is a subsidiary company of Danske Bank A/S. Danske Bank A/S is authorised by the Danish Financial Supervisory Authority and subject to limited regulation by the Financial Services Authority (UK). Details on the extent of our regulation by the Financial Services Authority are available from us on request. Copyright (C) Realkredit Danmark A/S. All rights reserved. This publication is protected by copyright and may not be reproduced in whole or in part without permission.